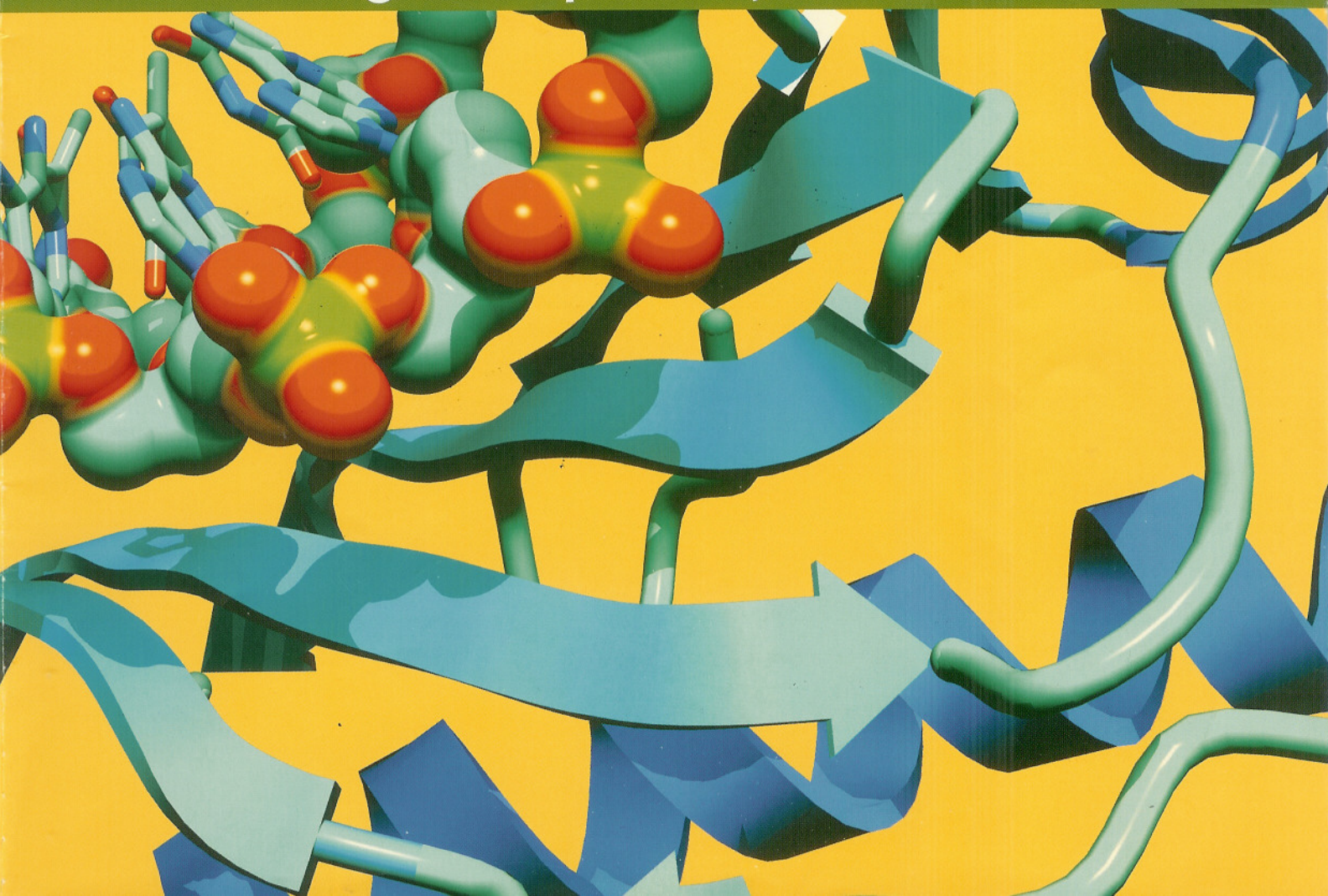

april 2004

EEN EEUW VOORBIJ

terugblik op 100 jaar KNCV

Honderd jaar KNCV in vogelvlucht

Acties Initiatieven Resultaten Wapenfeiten Mijlpalen

Op 15 april 1903 wordt tijdens de bijeenkomst van het Nederlandse Natuur- en Geneeskunde Congres in Den Haag de Nederlandse Chemische Vereniging, NCV, opgericht.

In 1953 mag de Vereniging zich ter gelegenheid van haar vijftigjarig jubileum 'Koninklijke' noemen en wordt het KNCV.

Op 15 april 2003 viert zij haar eeuwfeest.

In 100 jaar is de Vereniging uitgegroeid tot een organisatie die naast belangen behartiging veel aandacht besteedt aan wetenschapsbeleid en onderwijs in Nederland. Het is een eeuw waarin talrijke acties en initiatieven de revue passeren, resultaten worden geboekt en wapenfeiten worden opgetekend.

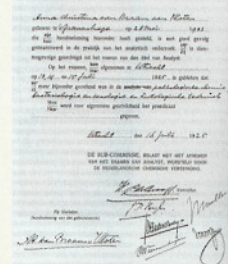
In '100 jaar KNCV in vogelvlucht' een collage van grote en kleinere mijlpalen.

Het maandelijkse *Tijdschrift voor toegepaste scheikunde en hygiëne* wordt onder de naam Chemisch Weekblad het officiële orgaan van de NVC. Uitgever is D.B. Centen, Amsterdam. De eerste editie verschijnt op 3 oktober 1903. Jorissen voert tot 1939 de redactie.

Oprichting Commissie Organische en Anorganische Nomenclatuur. De eerste tweedaagse Algemene Vergadering vindt plaats.

NCV introduceert het analisten examen en stelt een speciale Commissie in tot 'regeling van het examen ter verkrijging van het diploma van analyst'.

DIPLOMA.

1903

1903

1903

1910

1912

1913

1917

1918

Op 15 april wordt de *Algemene Nederlandsche Chemische Vereeniging* opgericht. De initiatiefnemers zijn de bevriende collega-chemici Willem Jorissen, Jan Rutten en Lodewijk Reicher, allen actief betrokken bij de redactie van het *Scheikundig Jaarboekje* en het *Tijdschrift voor toegepaste chemie en hygiëne*.

Op 4 juli wordt tijdens de eerste algemene vergadering de naam omgedoopt tot NCV: *Nederlandsche Chemische Vereeniging*. Eerste voorzitter wordt Ernst Julius Cohen en die formuleert het doel van de NCV als 'de behartiging der belangen der Chemie en harer beoefenaars in den ruimsten zin des woords'.

NCV wordt eigenaar van Chemisch Weekblad.

Stichting Van 't Hoff Fonds. Oprichting Secties Algemene Chemie en Toegepaste Chemie.

Oprichting Vereniging Nederlandse Chemische Industrie (VNCI). Tot dan toe maakt de NCV geen onderscheid tussen lidmaatschap van individuen en bedrijven. Het is vooral Kruijdt die zich tijdens zijn voorzitterschap van de NCV (1918-1929) sterk inzet voor de oprichting van een aparte vereniging voor de chemische industrie.

Eerste analistenexamens afgenomen.

1919

Chemisch Weekblad wordt gezamenlijk orgaan van de NCV en de VNCI.

Ten behoeve van de industrie, en met geld beschikbaar gesteld door de industrie, breidt het Chemisch Weekblad uit met rubrieken voor financieel nieuws en economische ontwikkelingen. Het wetenschappelijk tijdschrift *Recueil des travaux chimique des Pays Bas* komt onder auspiciën van de NCV. De voertaal blijft Frans.

1920

Contributie wordt verhoogd tot f 15,- per jaar.

1921

VI. De Nederlandse delegatie tijdens de negende conferentie van de Union Internationale de la Chimie Pure et Appliquée op het Binnenhof in Den Haag (juli 1928). Op de voorste rij van links naar rechts: de G.L. Voerman, mr. dr. J. Alingh Prins, prof. dr. H.R. Kruyt en prof. dr. de P.E. Verkade. Op de achterste rij van links naar rechts: de A.L.Th. Moesveld, dr. W.P. Jorissen, dr. W. Meyer en dr. H.Ph. Baudet.

NCV bestaat 20 jaar. Er zijn inmiddels 11 Kringen.

1923

1926

Rapport Commissie-Went vormt basis voor TNO.

1928

Nederlandse delegatie tijdens de negende conferentie van de Union Internationale de la Chimie Pure et Appliquée (voorloper van IUPAC). (vlnr: Moesveld, Voerman, Jorissen, Alingh Prins, Meyer, Kruyt, Baudet, Verkade)

1929

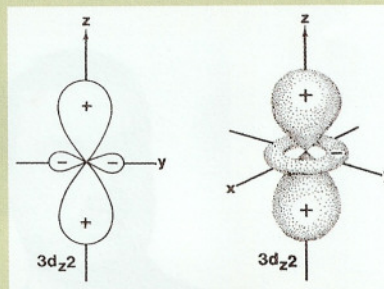
Chemici in Nederlands-Indië willen eigen Kringen.

1930

NCV uit wens voor 'eigen huisvesting', maar er is onvoldoende geld. Het 'kantoor' blijft gevestigd ten huize van de secretaris.

1930

VNCI verlaagt bijdrage aan het Chemisch Weekblad. NCV compenseert door minder technisch en economisch nieuws op te nemen.

Anton Eduard van Arkel (1893-1976) en Jan Hendrik de Boer (1899-1971) publiceren in 1930 hun boek *De chemische binding als elektrostatisch verschijnsel*. Dit sterk vereenvoudigd model draagt mede bij aan de ontwikkeling van de kwantumchemie.

1943: Bestuur staakt uitgeven Chemisch Weekblad

Bestuur laat vergaderingen tijdens oorlog doorgaan

Begin malaise. Leden zeggen lidmaatschap op. Abonnementen Recueil worden opgezegd. Lerarensectie splitst zich af. VELINES wordt opgericht. Oprichting Commissie Schilderijen.

1931

1932

Zesde lustrum. Statuten worden gewijzigd, want de NCV mocht maar 30 jaar bestaan. Er wordt opnieuw een vergunning voor 30 jaar verstrekt.

1933

1934

Associatie met het KIVI. Symposium Chemie en Luchtbescherming. Voorstel tot oprichting van Commissie Chemie en Luchtbescherming.

1935

1936

De NCV ontvangt f 35.000 uit de nalatenschap van F. Felling. Hieruit ontstaat later het Felling Fonds. Teunis van der Linden wordt hoofdredacteur van het Chemisch Weekblad en is tevens secretaris van de NCV. Het eerste eigen kantoor voor NCV en redactie is gehuisvest in het gebouw van de Octrooiraad, Den Haag.

1939

1940

Bestuur besluit de uitgave van het Chemisch Weekblad te staken omdat de bezetter de opdracht heeft gegeven in het weekblad een oproep te plaatsen tot dienstneming in de Waffen SS of de Nederlandse Landwacht. Noch de redactie, noch het NCV-bestuur voelen hiervoor. De vergaderingen gaan door.

1943

1945

Oprichting 'crisisfonds', waarin de NCV f 3000 stort.

Commissie 'Tewerkstelling en Crisisfonds'. Werkloze leden worden opgeroepen zich te melden bij bestuur. NCV stort f 4000 in het crisisfonds. Oprichting Propaganda Commissie om leden te werven.

De Nederlandse natuur- en scheikundige Pieter Debye (1884-1966) ontvangt de Nobelprijs voor zijn onderzoek aan dipoolmomenten. De groothed μ (het elektrisch dipoolmoment) krijgt uiteindelijk de 'Debye' als eenheid.

Opricht: Nederlands Chemische Vereniging in Nederlands Indië.

De uitgave van het Chemisch Weekblad wordt weer hervat. Vanwege papier-schaarste verschijnt het niet wekelijks maar tweeweke-lijks. De NCV komt weer op gang en stelt onder meer een Zuiveringscommissie in. Een tiental leden zal worden geroyeerd.

Weekblad

De NCV krijgt op de eerste verdieping van gebouw 'Diligentia' aan het Lange Voorhout te Den Haag een ruimte te huur aangeboden en verhuist haar kantoor naar deze chique locatie.

De Vereniging uit haar zorgen over de voorgenomen vermindering van het aantal lesuren scheikunde op hbs en gymnasium. NCV en de Vlaamse Chemische Vereniging gaan associatielidmaatschap aan. Vanaf 1 januari weer wekelijkse verschijning van Chemisch Weekblad.

Tijdens de eerste vijftig jaar groeit het aantal leden van de KNCV gestaag en er ontstaan specialisaties en subdisciplines. Dat vertaalt zich in de oprichting van vaksecties, die nog altijd het kloppend hart van de Vereniging vormen. In de loop van de jaren komen er nieuwe bij en andere verdwijnen.

De Secties	
Massaspectrometrie	1991
Chemie Management Groep	1996
Vloeibare Kristallen en Surfactanten	1996
Consultancy Groep	1997
Bioinformatica	1999
Chemie in Context	2000
Secties in 2000:	29

KNCV. NCV bestaat 50 jaar en krijgt het predikaat 'Koninklijke'. In het Kurhaus te Scheveningen worden de feestelijkheden gevierd. De Vereniging telt op dat moment zo'n 3000 leden.

Samenwerking met Vlaamse Chemische Vereniging onder meer in de vorm van gezamenlijke symposia afwisselend in Nederland en België.

1946

1946

1947

1950

1950

1952

1953

1956

1957

1961

cder

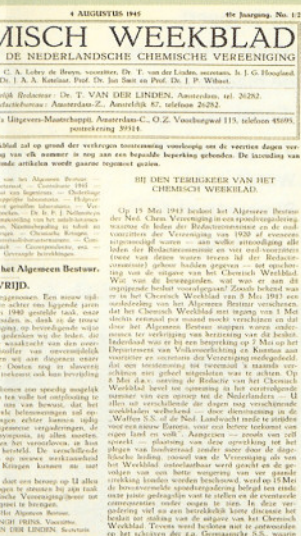
Het Kunststoffen Instituut van de Rubberstichting wordt TNO.

Ernstige vergissing bij levering chemicaliën (kaliumcyanide, KCN, in plaats van kaliumcyanaat, KCNO). Dit is voor de NCV aanleiding voor een voorstel om op etiketten naast de gebruikelijke Latijnse namen ook de Nederlandse namen te vermelden.

Tentoonstelling ter herdenking van de 100ste geboortedag van Van 't Hoff. Symposium Macromoleculen. Oprichting Fellingafonds uit een nalatenschap van f 35.000 van de in 1939 overleden chemicus ir. F.D. Fellingafonds. Rente uit dit fonds - dat tegenwoordig nog steeds bestaat - wordt besteed aan (reis)beurzen voor jonge chemici.

Om fundamentele onderzoekers meer bij elkaar te brengen komt op initiatief van de KNCV in 1956 de stichting Scheikundig Onderzoek Nederland (SON) tot stand. Al snel leidt dat tot werkgemeenschappen als Spectroscopie, Eiwitonderzoek en Elektrochemie.

Begin van internationalisering: Nederland, België en Duitsland besluiten tot wederzijdse toelating van leden bij vergaderingen van de secties. Oprichting Post Academisch Onderwijs (PAO) Scheikunde.

1973: Europese Federatie Chemische Toegang Nederland tot 'Chemical Abstracts Online'

Het kantoor van de KNCV verhuist van Diligentia naar de Burnierstraat, waar de KNCV het pand op nummer 1 heeft aangekocht. Ook de stichting SON wordt bij de KNCV in het nieuwe kantoor gehuisvest.

Instelling Gouden Medaille, de eervolle onderscheiding voor een talentvolle en jonge (< 40 jaar) Nederlandse chemicus. Het eermetaal is uitgegroeid tot de belangrijkste Nederlandse prijs voor onderzoekers die zich bijzonder onderscheiden op het gebied van chemisch speurwerk.

Chemische Courant wordt overgenomen en geïntegreerd in Chemisch Weekblad. Het nieuwselement wordt versterkt.

KNCV-secretaris Floor Haak, Edwin Kisman (hoofdredacteur 1969-1997) en redacteur Paul Maas geven Chemisch Weekblad een compleet nieuw gezicht en brengen het blad op de 'familietafel'.

Toegang tot de Chemical Abstracts Online voor chemici in Nederland. Organisatie Chemie Studenten Nederland (OCSN) splitst zich af. Er ontstaat meer samenwerking met zusterverenigingen in het buitenland en dat leidt tot de oprichting van de Europese Federatie Chemische Verenigingen (FECV) en de European Economic Community Chemistry Committee (EECCC).

1962

1963

1963

1965

1966

1967

1968

1972

1973

1974

De Centrale Commissie Analisten Examen wordt opgeheven. De activiteiten worden ondergebracht in Stichting voor Assisterend Laboratorium Personeel, SAL, waarin behalve de chemische ook bijvoorbeeld de medische en

Examens voor Analyst

December 1962

PROGRAMMA

voor het door de Koninklijke Nederlandse Chemische Vereniging ingestelde Examen voor leerling-analyst (chemische richting)

Dit examen bestaat uit een examen naar de algemene ontwikkeling en het eigenlijke examen voor leerling-analyst (chemische richting). Het eigenlijke examen wordt twee keer per jaar afgenomen.

Het getuigschrift van het examen voor leerling-analyst (chemische richting) opent de mogelijkheid tot toelating tot verschillende examens voor analist.

Alleen bij het afgelegde examen voor analist kan worden uitgekeerd:

Diploma A: voor analisten in laboratoria voor toegepast chemisch onderzoek of in bedrijfslaboratoria;

Diploma B: voor analisten in laboratoria voor wetenschappelijk chemisch onderzoek;

Diploma D: voor analisten in laboratoria voor fysico-chemisch onderzoek van materialen;

Diploma E: voor analisten in laboratoria voor chemisch en fysico-chemisch onderzoek van materialen.

Examens naar de algemene ontwikkeling.

Het examen naar de algemene ontwikkeling omvat de vakken: Nederlandse taal, rekenen, algebra, vlakke meetkunde, en een der vreemde talen Frans, Duits of Engels naar keuze van de kandidaat.

De eisen zijn voor:

1. Nederlandse taal. 1. Het maken van een opstel naar keuze uit twee of drie eenvoudige onderwerpen. Hierbij wordt getoetst op logische gedachtengang en de juistheid der spelling; beugelschetsingen mogen worden weggelaten. 2. Het maken van een dictum en in verband komende het verwerken en verduidelijken van de gebruikte termen. 3. Het lezen en verwerken van een eenvoudig stuk proza.

2. Rekenen. De hoofdverhoudingen; kennis van de bewerkingen met gewone en tiendelige breuken; evenredigheden; het oplossen van eenvoudige vraagstukken, ook met evenredigheden. Procentberekeningen.

Het sterk groeiend aantal scheikundestudenten vormt een nieuwe doelgroep en leidt tot de oprichting van de Organisatie Chemie Studenten Nederland (de OCSN). KNCV neemt deel aan de EUCHEM-conferentie over toekomstgerichte research en behartiging van belangen Nederlandse chemie in internationale research.

KNCV wordt zelf uitgever van het Chemisch Weekblad. Oprichting Commissie Onderwijs en start nascholingsactiviteiten.

De maatschappij wordt kritisch. Het geld vloeit minder rijklijk. Het aantal werkloze en werkzoekende chemici stijgt. Ontwikkelingen die voor de KNCV nieuwe taken met zich meebrengen. Zij spreekt in 1972 voor het eerst met de kamercommissie voor 'Wetenschappelijk Onderwijs en Beleid'. Zij bepleit overheidssteun voor het Post Academisch onderwijs. Met de oprichting van de Commissie Arbeidsmarkt en Maatschappelijke Taak, probeert de KNCV in te spelen op de behoefte van het groeiende aantal werkloze chemici.

Chemisch Weekblad en Recueil zijn ondergebracht bij Uitgeverij Sigma, een stichting waarin de KNCV participeert. Medewerkers van de bladen zijn in dienst van Sigma, dat gehuisvest wordt in de Riouwstraat te Den Haag.

Verenigingen

De in de jaren zestig ingezette trend van vernieuwing en aanpassing van het Chemisch Weekblad zet door. In 1979 vindt een restyling plaats en wordt de krant vergezeld van het maandelijkse Chemisch Magazine.

Het bestuur van de Vlaamse Chemische Vereniging ondertekent een akkoord voor een collectief abonnement op het Chemisch Weekblad.

Om chemici al zo vroeg mogelijk aan zich te binden, wordt speciale aandacht gegeven aan studentleden. De Commissie Jonge Leden wordt opgericht. Ook breidt de KNCV haar doelgroep uit en opent ze haar deuren voor hbo'ers en laboratoriumpersoneel. Voor deze beroepsgroep wordt een aparte sectie in het leven geroepen: de LBP ofwel Laboratorium en Bedrijfspraktijk.

Eerste Journalistentag 'Lessen van Lekkerkerk'. De Van Marumpenning wordt voor het eerst uitgereikt. Tot op de dag van vandaag wordt deze onderscheiding elke twee jaar toegekend voor bijzondere bijdragen aan de bekendheid van de chemie.

Eerste dag 'Beroepsmogelijkheden voor chemici'. Oprichting KNCV Diensten-centrum - juridisch advies.

1976

1978

1979

1981

1981

1982

1983

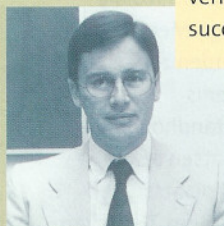
1984

1984

1986

KNCV-advies over onderzoek: nota 'Stimulering van innovatieve research voor de chemische industrie' en nota 'Tien research-doelen'.

In 1981 treedt Ted de Ryck van der Gracht aan als secretaris en zal bijna twintig jaar als secretaris van de Vereniging en directeur van het Bureau sturing geven aan het KNCV-beleid. In deze periode wordt er flink vernieuwd. En met succes.

KNCV treedt steeds meer naar buiten. Om het imago van de chemie bij het brede publiek te bevorderen wordt de Commissie Voorlichting ingesteld. Er wordt contact gelegd met de Vaste Tweede Kamercommissie over het rapport van de Verkenningscommissie Chemisch Onderzoek. De publicatie Chemische Feitelijkheden komt van de grond. De KNCV-deskundigenbank wordt ingesteld en voor het eerst wordt de Open Dag Chemie KNCV/VNCI georganiseerd (35.000 bezoekers).

Chemische Feitelijkheden

Actuele encyclopedie over chemie in relatie tot gezondheid milieu veiligheid

KNCV biedt samen met de VNCI het rapport 'Toekomstig chemisch onderzoek' aan de Minister van Onderwijs en Wetenschappen aan.

Toekomstig Chemisch Onderzoek

Een adviesrapport van het Samenwerkend Instituut voor de Chemie

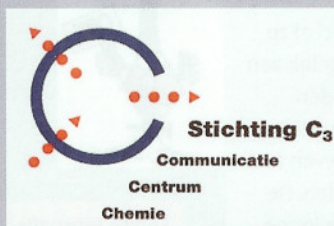
Mart 1985

Koninklijke Nederlandse Chemische Vereniging
Vereniging van de Nederlandse Chemische Industrie

In navolging van het Rapport Toekomstig Chemisch Onderzoek (TCO) verschijnt het Rapport Toekomstig Onderzoek Farmacochemie (TOF). Om contacten met verwante bètawetenschappen te bevorderen wordt op initiatief van de KNCV de Bèta-federatie opgericht, een verzameling van natuurwetenschappelijke beroepsverenigingen. Het secretariaat wordt bij de KNCV ondergebracht.

Jubileumjaar 2003: jaar van het Congres eeuwfeest: 'Op weg naar morgen'

Voor de leden van de afdeling Laboratorium- en BedrijfsPraktijk wordt een collectief abonnement op 'Laboratoriumpraktijk' afgesloten. De KNCV presenteert het rapport 'Keuzen en Kansen in de chemie'

Het rapport 'AIO 2: Nu of nooit' ziet het licht

Invoering 'EurChem'-titel, wederzijdse erkenning diploma's in deelnemende Europese landen.

De KNCV, VNCI en de NVON richten gezamenlijk de Stichting C3 op, een onafhankelijke stichting voor communicatie en voorlichting naar een breed publiek. Tot de primaire doelgroep behoort onderwijs, met name basis en middelbaar onderwijs. Het eerste deel 'Geschiedenis van de scheikunde in Nederland' verschijnt.

Oprichting Chemie Management Groep.

1987

1988

1989

1990

1992

1993

1993

1994

1995

1995

Gesprek KNCV/VNCI met woordvoerders Tweede Kamer over behoud herkenbaar vak scheikunde in het voortgezet onderwijs.

Het milieubeleid van de overheid heeft inmiddels vorm gekregen met het Nationaal MilieubeleidsPlan, NMP, en het daaropvolgend NMP-plus. Gezien de impact die het heeft voor de chemie en de chemici komt de KNCV met het rapport 'Milieu: Chemici een zorg' waarin wordt aangegeven wat de rol van de chemie en chemische technologie kan zijn bij het proces naar duurzame ontwikkeling.

Het eerder verschenen KNCV-rapport 'Milieu: Chemici een zorg' krijgt een vervolg met het rapport: 'Milieugericht chemisch onderzoek. Naar een duurzame samenleving.'

Als in het begin van de jaren negentig opnieuw het aantal werkloze chemici snel toeneemt, anticipeert de KNCV met het zogeheten KIP-plaatsen project, waarvoor de Vereniging maar liefst 1 miljoen gulden subsidie krijgt. Met dat geld worden zogenaamd Kennis Instandhoudings Plaatsen ofwel KIP-plaatsen gefinancierd. Tientallen chemici vinden op deze manier een blijvende baan.

Samen met de Amerikanen Molina en Sherwood Rowland ontvangt de Nederlander Paul Crutzen de Nobelprijs voor de Chemie voor zijn werk op het gebied van atmosferische chemie.

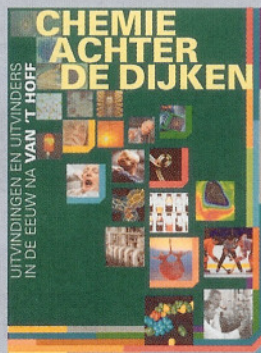

molecuul

Presentatie eerste Expertvisie 'Pseudo-oestrogenen'. Chemici Data Bank van start. KNCV Internetsite operationeel. Start KNCV Consultancy Groep.

De KNCV verbreedt zich, breidt haar werkerterrein uit met nauw verwante vakgebieden en noemt zich de Vereniging voor: (Bio)Moleculaire Wetenschap, Chemie en Technologie'.

Oprichting Sectie Vloeibare Kristallen en Surfactanten. Oprichting Sectie Bio-informatica.

Na bijna veertig jaar in de Burnierstraat te hebben gewoond, verhuist het bureau van de KNCV naar de Vlietweg, waar de Vereniging burens wordt van de VNCI. De stichting C3 komt naar dezelfde huisvesting.

Ter ere van 100 jaar Nobelprijs Van 't Hoff verschijnt het boek 'Chemie achter de dijken'.

Ter gelegenheid van het komend eeuwfeest wordt op 3 oktober het jubileumjaar 2003 gedoopt tot het 'Jaar van het molecuul'.

1996

1997

1998

1999

1999

2000

2001

2002

2002

2003

Pleidooi KNCV/VNCI voor behoud apart gebied Chemie binnen NWO resulteert in de afdeling Chemische Wetenschappen, de opvolger van SON. Presentatie rapport 'Chemistry: Europe and the future'. Tweede deel 'Geschiedenis van de Scheikunde in Nederland' verschijnt.

Chemisch Magazine wordt opgenomen in Chemisch Weekblad. Het nieuwe Chemisch2Weekblad verschijnt tweewekelijks en publiceert dagelijks nieuws op www.c2w.nl.

Wisseling van de wacht: KNCV-secretaris en directeur van het bureau Ted de Ryck van der Gracht wordt opgevolgd door Iwan Thonus.

Commissie Van Koten ingesteld door ministerie van OC&W voor onderzoek naar vernieuwing van het scheikunde-onderwijs op havo/vwo. De KNCV organiseert een internet-debat over onderwijsvernieuwingen.

Op 15 april vindt de feestelijke jubileumbijeenkomst in de Doelen Rotterdam. Op 2 oktober sluit de KNCV het eeuwfeest af met een congres 'Op weg naar vier morgens'. Vier scenario's worden gepresenteerd over hoe de chemie in Nederland er in 2030 voor staat.

